

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Деп. "Здравеопазване и социална работа"

☎ (02) 81 10 280, 81 10 380 и (02) 81 10 683
НБУ, бул. Монтевидео 21, София, 1618

e-mail: jvinarova@nbu.bg

Програма Естествени науки , Модул „Медицинска кибернетика”

Курс NATB 822 “Прогнозиране и диагностика в медицината и здравеопазването с практикум”

Лекция – за допълнително четене

Можем ли да описваме културата (и здравна) като
умствен софтуер и защо?
ONLINE култура и ONLINE природа

Всички имаме своите модели на мислене, усещане и действия – на потенциални действия – които следва да обогатяваме, променяме или напълно изоставяме през различни периоди от живота си – в здраве и в болест.

Ако това е възможно – само с дидактическа цел – да сравним това подредено, наследено, програмирано мислене, усещане и действие с работата на програмиста и неговите програмни продукти, можем с някаква условност да употребим израза “умствена програма”, умствен софтуер, софтуер на ума.

Разбира се поведението на всеки човек е само ЧАСТИЧНО ОПРЕДЕЛЕНО ОТ ТОВА НАСЛЕДЕНО ПРОГРАМИРАНЕ, голяма част е придобита, а също толкова голяма част от тази “собствена програма” е плод на обстоятелства и на приспособимостта на реакциите, които културните компоненти на умствения софтуер ще ни позволят да проявим. Така се опитваме да посочим и даже предвидим кои реакции са резултат на този програмиран “културен софтуер” и каква част е плод на нови, творчески или разрушителни причини.

Новите източници за умствено програмиране или препрограмиране се намират в нашата социална среда, където влиянията не могат да бъдат заличени, а са масови, завладяващи и трайни. Те са стимулите и авторите на нашия умствен софтуер. Обичайният термин за този софтуер е култура. Както и компютърният софтуер той има забележителното свойство да бъде споделян, да се проявява чрез взаимодействие, той се връща като реакции в средата, която го е породила и се възприема от другите обитатели на тази социална среда . Така културата става колективен софтуер на ума на хора, които принадлежат към въпросната среда и общност.

“Човешки генотип+ културен генотип ”(човешка природа) е универсалното ниво на софтуера на ума ни - можем да го оприличава с операционна система – за нашето физиологическо и основно психологическо функциониране.

Но как проявяваме всичко това, какви са нашите послания към света, как си взаимодействаме с него е проекция на нашия културен фенотип – на индивидуалните

ни културни практики, навици, стандарти и нагласи. Културните ни прояви ще са плод на социалната среда – от семейната до професионалната и трудно предвидимите уникални здравни процеси и събития в живота.

Битката при тези реакции е между наследено, неконтролирано, спонтанно /и придобито заучено, под влияние на здравни, медицински и други лични събития и преживявания – говорим за предвидимо и непредвидимо поведение, за културна относителност.

Виртуалният свят предлага тотално нова фантазмена среда и култура на взаимодействие, обучение и здравна подкрепа, които напълно променят стандартните норми и правила на общуване – с експерт, с институция, в рамките на работно време и при други фиксирани условия.

На 9 февруари 1996 кибер-либералът Джон Пери Барлоу разпространява като i-mail своята утопична “Декларация на независимостта на киберпространството”. Там четем: “В нашия свят всички чувства и изрази на човечеството, от унизителните до ангелическите, са част от една съвършена цялост – глобалния разговор на битовите. Ние не можем да разграничим въздуха, който ни задушавя, от въздуха, в който бият крилетата”....

Ползвани извори:

1. Изследване на културата (упражнения, истории и синтетични култури) Херт Ян Хофстеде, Хеерт Хофстеде, изд. Класика и Стил, 2003
2. Софтуер на ума (междукултурното сътрудничество и значението му за оцеляването) Хеерт Хофстеде, изд. Класика и Стил, 2001
3. Cyberculture, Сборник, съставител и автор Ж.Винарова, изд. НБУ, 2000
4. Ж.Винарова, П.Михова “Медицинската киберкултура като част от здравеопазването на XXI век- нови простори заедно с нови граници”, в CD Годишник на деп. Медикобиологични науки - том VI, ISBN -10: 954-535-447-X, ISBN -13: 978-954-535-447-2 ,НБУ, 2010
5. Ж. Винарова “Културологични аспекти на здравето и болестта”, в CD Годишник на деп. Медикобиологични науки - том VI, ISBN -10: 954-535-447-X, ISBN -13: 978-954-535-447-2 ,НБУ, 2010
6. Автор-съставител на CD Учебен диск "Теория на медицинската и здравна култура" ISBN 954-535-273-6 общо 171 стр и 160 екрана от мултимедийни презентации, НБУ, 2011 (второ, преработено издание)

 Тази лекция е част от курса “Прогнозиране и диагностика в медицината и здравеопазването с практикум” – в НБУ, Програма Естествени науки- Модул «Медицинска кибернетика»

☞ Автор и лектор – проф. д-р Ж. Винарова, д. м. н. © ®